

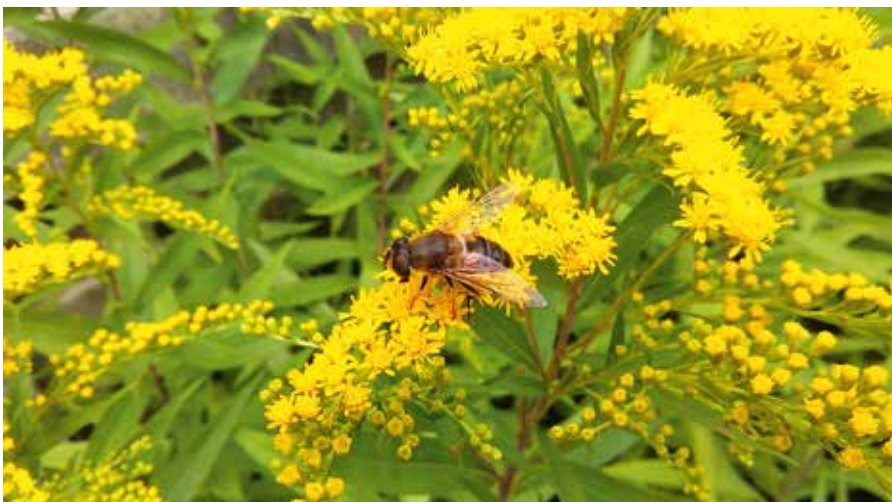
Ode aan onkruid

Tekst Thijs van den Bergh

Thijs van den Bergh presenteert dit jaar interessante drachtplanten en geeft zijn kijk op het belang van bloeiende planten voor bijen.

Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*). Foto Marykit.

Gulden roede (*Solidago*). Foto Thijs van den Bergh.

De zomer is de tijd waarin veel akkeronkruiden, soorten die vaak voorkomen in verruigde akkers en bermen, bloeien. Veel van deze soorten zijn waardevol voor insecten, vaak voor honingbijen maar vaker nog voor hommels, zweefvliegen en solitaire bijen. Door intensivering in de land- en tuinbouw en doordat langzamerhand ieder hoekje van ons landschap opgeruimd en gecultiveerd wordt komen veel van deze soorten steeds minder voor. Meest prominent onder deze soorten is wellicht de braam die nu veelal uitgebloeid is. Er zijn vele soorten bramen; in Nederland komen ongeveer 190 soorten voor. Sommige daarvan komen heel specifiek voor in een bepaalde streek, andere zijn meer wijdverbreid. Klassiek wordt het voorkomen van braam in de ondergroei van bossen toegeschreven aan bemesting en verstoring. Bramen blijken essentieel te zijn voor het voorkomen van een groot aantal soorten insecten en zoogdieren en bieden voedsel en toevlucht aan een breed palet aan soorten (Beschreven door Haveman in zijn proefschrift voor de WUR, 2017).

Naast braam is **koninginnekruid** (*Eupatorium cannabinum*), vroeger ook wel leverkruid genoemd, een goede drachtplant. Koninginnekruid zaait zich makkelijk uit en komt veelal voor in bermen en akkerranden. Een soort die daar vaak direct naast te vinden is, is het **boerenwormkruid** (*Tanacetum vulgare*). Deze soort wordt veel bevoegen voor het stuifmeel. De nectar schijnt licht giftig te zijn voor bijen maar ik heb nog nooit nadelige gevolgen kunnen waarnemen in mijn bijenvolken. Gedroogd zijn de bloemtrossen prima te gebruiken als bijentabak. In dezelfde bermen, op dijken en bouw-

Braam (*Rubus fruticosus*).
Foto Richard Griffin.

land komt naast koninginnekruid vaak de **haagwinde** (*Convolvulus sepium*) voor. Dit is een soort die door velen wellicht met wanhoop wordt gadeslagen. De ondergrondse wortels zijn sterk, bijna onuitroeibaar. Consequent verwijderen van bovengrondse delen levert slechts na lange tijd resultaat op. Toch levert de soort redelijk rijk nectar en pollen (N:3; P:3).

Veel distelsoorten zoals onder andere de **kogeldistel** (*Echinops sp.*), **donzige klit** (*Arctium tomentosum*), de **akkerdistel** (*Cirsium arvense*) en de **kruldistel** (*Carduus crispus*) zijn goede drachtplanten in verruigde graslanden en pioniervegetaties. Ze leveren rijkelijk nectar en stuifmeel aan een grote diversiteit van veelal (solitaire) bijen en hommels. Het **wilgenroosje**

(*Chamerion angustifolium*) komt voor op relatief droge, arme zand gronden, vaak in bossen. Nectar- en pollenwaarde zijn uitstekend (N:5, P:5).

Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*) is een vergelijkbare soort die nog meer dan haagwinde gehaat wordt om het feit dat de soort uitheems is en schade kan toebrengen aan wegen en gebouwen. De soort is echter een fantastische drachtplant die bij goed weer enorm bevrogen wordt en zowel rijk stuifmeel als nectar levert. Zoals veel uitheemse soorten heeft ook deze soort praktisch geen natuurlijk vijanden. Aanplanten zou ik persoonlijk afraden; waar de soort weinig schade toe kan brengen zou ik echter ook niet gaan bestrijden. Bij veel exoten is inmiddels wel aangetoond dat natuurlijke vijanden simpelweg tijd nodig hebben voor ze kunnen profiteren van de aanwezigheid van een nieuwe soort.

Reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera*) is een soort die veel voorkomt in een vochtige omgeving, met name aan slootkanten, in beekdalen en broekbossen. De soort levert zeer veel stuifmeel en nectar en kan met name kort voor de winter nog een boost geven aan de volksoontwikkeling.

Tenslotte wil ik in dit artikel de **guldenroede** (*Solidago virgaurea*) niet onbenoemd laten. De soort woekert sterk door het maken van veel ondergrondse uitlopers. Sterk bevrogen door zweefvliegen en bijen is deze plant laat in de zomer een lust voor het oog.

Zo het bovenstaande overzicht beschouwende valt het op dat er veel, minder geliefde soorten zijn die veelal thuishoren in verstoorde en verruigde vegetaties die desondanks bij kunnen dragen aan een rijk insectenleven. ●